

Elinikäistä ja monipuolista oppimista

Vuoden kieltenopettaja Olli-Pekka Lindgren opettaa aikuisia ja kantaa huolta kielitaidon kapenemisesta.

TEKSTI OLLI-PEKKA LINDGREN KUVA SARI SAARINEN / SUKOL

Olin yllättynyt, kun sain tietää, että minut on valittu Vuoden kieltenopettajaksi, sillä olen pitänyt itseäni tavallisena ja perinteisenä opettajana. Tämän saman tunnustuksen arvoisia olisivat olleet tuhannet muutkin Suomessa toimivat kieltenopettajat, jotka tekevät arvokasta työtä Suomen kielivarannon kartuttamisen puolesta.

Palkitut opettajat ovat yleensä tehneet jotain erityistä kuten pedagogisia kokeiluja tai digitaalisten opetusmateriaalien kehittelyä. Omilla oppitunneillani harjoitellaan kieliopin soveltamista viestintään, mikä saattaa joistakin kuulostaa vanhanaikaiselta. En harrasta knoppeja tai korosta erilaisia poikkeuksia sääntöihin, mutta kieliopillisten perusrakenteiden osaaminen kuuluu mielestäni viestintätaitoon, myös suulliseen.

Onneksi Turun kauppakorkeakoulun valitsema **pistemalli** on sellainen, että se **palkitsee** lukiolaisia kielten opiskelusta.

Aikuisten ääni kuuluviin

Opetan espanjaa ja ruotsia Turun yliopiston Kieli- ja viestintäopintojen keskuksessa eli KieVissä Turun kauppakorkeakoulun Porin yksikön opiskelijoille. Aikaisemmin olen työskennellyt Turun kauppakorkeakoulun ranskan kielen lehtorina. Opetan myös espanjaa Porin seudun kansalaisopistossa. Vuoden kieltenopettaja -tunnuksella SUKOL halusi tänä vuonna tuoda esiin korkeakoulujen ja vapaan sivistystyön kieli- ja kulttuuriopetuksen merkitystä.

Mielestäni on tärkeää, että kielten opiskelu aloitetaan mahdollisimman aikaisin. Kielitaidon kannalta on kuitenkin tärkeää, että opetusta voi saada koko eliniän ajan, myös aikuisena. Korkeakouluissa keskitytään toisaalta akateemisen kielitaidon harjoittamiseen ja toisaalta työelämän kieli- ja viestintätaitojen opettamiseen. Tavoitteet eri kielissä ovat erilaisia.

Valitettavasti opiskelijoiden pohjakielitaito ei ole entisellään. Esimerkiksi ruotsin osaaminen on heikentynyt sen jälkeen, kun sen pakollisuus yo-tutkinnossa loppui vuonna 2005. Silloin vallitsi ajattelu, että vapaaehtoisuus kielissä on se, millä opiskelijat saadaan innostumaan. Ei tultu ajatelleeksi, että kun ahkeruutta vaativia oppiaineita muutetaan vapaaehtoisiksi, opiskelijoiden on helppo mennä virran mukana ja jättää ne pois. Toivottavasti tulevaisuudessa yliopilaskirjoituksissa voidaan paremmin ottaa huomioon puhetaito, koska uskon sen motivoivan opiskelijoita enemmän kuin kirjoittamistaidon tai kieliopillisen tarkkuuden.

Tämänhetkinen haaste on suomalaisten kielitaidon kapeneminen Englantiin, ja siihen pitäisi löytyä ratkaisu. Turun yliopiston vararehtori Riitta Pyykkö luovutti kaksi vuotta sitten opetusministerille selvityksen, jonka hän oli laatinut Suomen kielivarannon tilasta ja kehittämistarpeista. Tässä selvityksessä on loistavia ehdotuksia, joita pitäisi nyt tuoda käytäntöön.

Muutoksia kielivalinnoissa

Kielivalinnoissa suurin muutos opettajanurani aikana on, että kiinnostus ranskaan on vähentynyt. Se näkyy myös vapaan sivistystyön puolella. Suosion vähenemisen takia ranskaa ei opeteta enää Turun kauppakorkeakoulun Porin yksikössä. Sen sijaan espanjan suosio kasvoi pitkään ja on nyt kaikkien vakiintunut. Kauppakorkeakoulussa opiskelijat suhtautuvat yleensä asiallisesti ruotsin opiskeluun ja ymmärtävät sen merkityksen liike-elämässä. Tietenkin opintojen sisällön pitää silloin olla relevantteja heidän kannaltaan.

Työelämässä olisi hyvä olla monipuolinen kielitaito, ja Suomi tarvitsee eri kielten osaajia, joten on hyvä, jos oppilaitoksessa on valinnanvaraa. Turun kauppakorkeakoulussa voi suorittaa useissa kielissä 25 pisteen liikeviestinnän

sivuainekokonaisuuden, joka antaa hyvän pohjan työelämää varten, koska kurssien sisällöt on suunniteltu työelämän tarpeista käsin. Meillä Turun kauppakorkeakoulun Porin yksikössä voi opiskella englannin ja ruotsin lisäksi saksaa ja espanjaa.

Vapaassa sivistystyössä kieliä opiskellaan paljon, erityisesti englantia ja espanjaa mutta myös muita kieliä. Aikuiset ovat aikoinaan koulussa totuneet opiskelemaan muutakin kuin englantia, joten heillä on hyvät edellytykset vieraiden kielten oppimiseen. Porissa on kaksikin kansalaisopistoa, Porin kaupungin kansalaisopisto ja Otsolan opisto, ja ne molemmat järjestävät erittäin monipuolista kieltenopetusta.

Todistusvalinnan haasteet

Kieltenopetuksen haasteet ovat mielestäni tällä hetkellä peruskoulun ja varsinkin lukion puolella. Lyhyiden kielten opiskelu ja ylioppilaskokeisiin osallistuminen on vähentynyt. Monet opiskelijat eivät ole kirjoittaneet ruotsia, jolloin he tulevat entistä heikommin pohjataidoin yliopiston ruotsin kursseille. Yliopistojen kielikeskukset joutuvat uhraamaan paljon resursseja ja järjestämään tukikursseja sen vuoksi, että opiskelijat eivät ole opiskelleet ahkerasti ruotsia lukioaikanaan. Mielestäni lukiolaisen, joka on oikeissa haकेutua korkeakouluopintoihin, pitäisi ehdottomasti opiskella enemmän kuin vain pakolliset kurssit ruotsista.

Erityisenä epäkohtana pidän sitä, että korkeakoulujen uusi todistusvalintajärjestelmä saattaa entisestään yksipuolistaa kielten opiskelua. Onneksi Turun kauppakorkeakoulun valitsema pistemalli on sellainen, että se palkitsee lukiolaisia kielten opiskelusta. On hyvä, että SUKOL on tuonut esille uuden todistusvalinnan mahdolliset ongelmat ja saattanut ne myös opetusministerin tietoon.

Koti Barcelonassa

Minulla on koti kolmessa paikassa: Porissa olen töissä, Turussa asun viikonloppuisin ja Barcelonaan matkustan aina kun vain voin. Suomeen sitoo työ, lähisukulaiset ja muutamat ystävät, Kataloniaan läheisimmät ihmiset muu-

Kirsi Vuorinen luovutti Olli-Pekka Lindgrenille Sanoma Pron tervehdyksen. SUKOL valitsee ja Sanoma Pro palkitsee Vuoden kieltenopettajan vuosittain.

ten. Olen jo vuosia opiskellut katalaania, ja toivon mukaan jonain päivänä puhun sitä sujuvasti läheisteni kanssa.

Tiesin jo yläasteella, että lähtisin lukemaan kieliä yliopistoon, mutta epäröin kielivalintaa. Yksi kokenut opettaja kertoi, että saattaa olla työllistymisen kannalta huono, jos on vain ranska ja espanja, joten päätin opiskella myös ruotsista syventävät opinnot.

Valmistuin opettajaksi Turun normaalikoulusta vuonna 1993. Työskentelin aluksi erilaisissa kansalais- ja työväenopistoissa sivutoimisena tuntiopettajana, kunnes sain ensimmäisen vakituisen työpaikkani Åbolands folkhögskolasta Paraisilta, jossa opetin ranskaa, espanjaa ja ruotsia. Minun piti tuolloin päteväitä opettamaan ruotsinkielisissä oppilaitoksissa, joten täydensin opetusharjoitteluni Åbo Akademien harjoittelukoulussa Vaasassa. Sain sitä varten myös rahallista tukea Svenska folkskolans vännen -yhdistykseltä. Olen yhä kiitollinen tuolloin saamastani avusta.

Kiitokset Turkuun ja Poriin

Vuodesta 2003 asti olen opettanut Turun kauppakorkeakoulun Porin yksikössä, aluksi lähinnä ranskaa ja tällä hetkellä pelkästään espanjaa ja ruotsia. Turun kauppakorkeakoulu on nykyisin osa Turun yliopistoa, ja kaikki kielten opetus on keskitetty samaan

yksikköön, KieViin. Meillä on Porin yksikössä pieni mutta erittäin mukava porukka, ja erityisesti saksanopettajan kanssa olemme monivuotisia ystäviä. Muutenkin meillä KieVissä on hyvät suhteet. Käytän ruotsin opetuksessani kauppakorkeakoulun muiden ruotsinopettajien laatimia korkeatasoisia materiaaleja, mistä heille suuri kiitos. Espanjanopettajat ovat aina auttaneet minua joka tilanteessa, antaneet vinkkejä ja olleet muutenkin hyviä ystäviä. Ranskanopettaja on lukenut tekemieni oppimateriaalien käsikirjoituksia ja siten auttanut minua ammattitaidollaan.

Olemme Porin yksikössä voineet muutaman kerran järjestää ruotsin kielessä erikoiskurssin Svenskt i Finland, jonka puitteissa olemme vierailleet muun muassa Porin ruotsinkielisessä koulussa ja Åbo svenska teaterissa ja pitäneet opiskelijoille luentokursseja suomenruotsalaisuudesta. Tähän olemme saaneet rahallista tukea Svenska kulturfonden i Björneborgilta, mistä haluaisin välittää heille suurimmat kiitokset. Kiitokset myös sille loistavalle kollegalleni, jonka kanssa olen tehnyt oppimateriaaleja 10 vuoden ajan ja joka nyt on paljastunut siksi henkilöksi, joka ehdotti minua vuoden kieltenopettajaksi. Ihan yhtä hyvin hän itse olisi ollut tämän tunnustuksen arvoinen.